بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2015/HC-A/27
- އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:

* ނަން: އަޙްމަދު އަސްލަމް   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ހުދުވިނިފުށިމާގެ / ސ.ހުޅުދޫ
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A057534   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ގ. މާބުދިގެ / ކ. މާލެ

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:

* ނަން: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ
* ކުންފުނީގެ ރެޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު:   *މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ

- ޝަރީޢަތް ކުރެވުނު ތާރީޚު: 04 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1436 / 25 ޖެނުއަރީ 2015   * ނިމުނު ތާރީޚު: 28 މުޙައްރަމް 1439 / 17 އޮކްޓޫބަރު 2017

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ
- ޙުކުމްކުރި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ގެއްލުން ހޯއްދަވައި ވަކިން ބަޔާންކޮށްދިނުން.
- ޤަޟިއްޔާ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 29 އޮގަސްޓް 2014
- ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ތާރީޚު: 20 އޮކްޓޫބަރު 2014

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޢުލޫމާތު:

ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް   އިސްފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ   ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާސާ:**

މިއީ ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ދަޢުވާއާ، އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ސ. ހުޅުދޫ / ހުދުރިހިޔާގެ، އަޙްމަދު އަސްލަމްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ޝުރޫޢުވެފައިވާ ދަޢުވާއެކެވެ.

މި ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1) އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ދަޢުވާގައި، ސ. ހުޅުދޫ / ހުދުރިހިޔާގެ (ގ. މާޖީދީގެ 4 ވަނަ ފްލޯރު) އަޙްމަދު އަސްލަމް (ދ.ކ.އ.ކާޑު ނަންބަރު A057534) އަށް ދިރިއުޅުމަށް 600 އަކަފޫޓުގެ ބިން ވަކި ގޯއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްދިނުން އެދި ހުށަހަޅުއްވުމުން، މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން އެ ގޯއްޗަކަށް ވަކި ރަޖިސްޓްރީއެއް ހެދުމަށް އަންގާ ކޯޓުގެ ޙުކުމެއް ނުވަތަ އަމުރެއް ހުށަހަޅުއްވުމުން، ބ. އެޑެނެރިޔާ އެތް ބިޔާ ގޯއްޗަށް ވަކި ރަޖިސްޓްރީއެއް ހަދައިދޭން ކަމުގައި ބުނެފައިވާތީ، ބ. އެޑެނެރިޔާ ގޯތިން އަޙްމަދު އަސްލަމްއަށް ދިރިއުޅުމަށް 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓުގެ ބިން ވަކިގޯއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްދިނުން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށްދިނުމާއި، މި މައްސަލަ ކޯޓުން ހުށަހަޅަންޖެހުނުގެ ސަބަބުން ޤާނޫނީ މަސައްކަތުގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ހޭދަކުރަންޖެހުނު -/30,000ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ލިބިގަތުމަށް އެދި، އަޙްމަދު އަސްލަމްގެ ފަރާތުން މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރައްވާފައިވާއިރު،

އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ "...ދެންނެވި ސ. ހުޅުދޫ / ހުޅުމީދޫގެ (ގ. މާޖެހިގެ 4 ވަނަ ފްލޯރ) އަޙްމަދު އަޝްރަފް (ދ.ކ.ކާޑު ނަންބަރު A057534) ގެ ފަރާތުން މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ މަސައްކަތް ކުރަ ދުވަހަށް ބަލާއިރު، ދަޢުވާކުރައްވައިވަނީ ސ. އެތެރެދާރާ އެއް ސިޔާ ގޯޅިން އަޙްމަދު އަސްލަމްއަށް ދޫކުރެވިގެންވާ 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓުގެ ބިން ވަކިކޮށްދެއްވުމުގެ ގޮތުގައި ތަޖުސީޒްކުރެވިފައިވާއިރު މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ މަސައްކަތް އަދުކުރައްވާފައިވާތީ، މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ހަރަދުގެ ސަލާމަތް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ހަރަދުކުރަންޖެހުނު 30,000/-ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ދިނުމަށް އަމުރުކުރައްވާފައި،

މައްސަލައާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދައްކަވާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިފާޢުގެ މައްޗަށާއި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލަ ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) ފާސްކުރެވުނު އަހަރުގެ ކުރިން ބިމާ ބެހޭ ގޮތަށް، އެ ޤާނޫނު ތަޢާރަފްކުރި ސަރަޙައްދުތަކަށް ދިރިއުޅޭކަން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (ތަނަވަސްކުރުމުގެ ހަމަޖެހުމާއި ބައިންކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާއާއި 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި، 25 ވަނަ މާއްދާގެ އަލީގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ވަކި ގޮތްތަކުގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ހަދައިދީ ފަރާތްތަކުގެ އެއްވެސް ކަމަކާ އެކުގައި 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓު ބައިގައި ސަރަޙައްދަކަށް ބެހުނުވާލުގައިވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގައި ހިމެނޭ ބަޔަކަށް ގޮތުގައި އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދެކިދެން، ކަމުގެ ހައްގު ޖަހައިދިނުމުގެ 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓު ހަމަޖެހުން ނުކުމުގެ ސަރަޙައްދު އެއް ގޮތަކަށްގެ ރަޖިސްޓްރީގައި އެ ހިރާ ފަރާތްތަކުގެ ނަން ހިމެނިފައިވާ ގޮތްތަކުގައި، އެ ގޮތްތަކުން އެ ފަރާތްތަކަށް ދީފައިވާ ހައްގު، އެ ދީފައިވާ ޖިނސުގެ ބަރަކާތް، ބިން އައިއައުންކުރުމުގެ ޙައްޤުން ވަކިކޮށް، ވަކި ރަޖިސްޓްރީ އެއްނަ ފަރާތާ އެއްވަރުގައިވެސް ދަރުވަތުނު ގަތެވު، އެ ފަރާތަކަށް ދީފައިވާ ބިމުން ނަގާ ހަމައި، މިއަދު ބަލާފައިކަން، ބަސްއަރުވާކުރުމުގެ ހިމެނޭތީ ހަމަޖެހިފައިވާތީއެވެ، ސ. އެތެރެދާރާ އެއް ސިޔާ ގޯޅިން އަޙްމަދު އަސްލަމްއަށް ދީފައިވާ ބައި ވަކި ގޮތްތަކުގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ސަރަޙައްދު

އަޙްމަދު އަސްލަމްއަށް އަޙްމަދު އަސްލަމްއަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ފަރުދީން އަޙްމަދު އަސްލަމްގެ މުދަލުން މުއާމަލާތްކުރުމާއި ތަސައްރަފްކުރުމުގެ ޙައްޤު ހަނިވެގެންދާކަމުގައި ސާބިތުވާން ދެކެމި،

ށ. ޢުމްރާނީ ގޮތުން އަޙްމަދު އަސްލަމްއަށް ދިނުކުރެވުނު 600 (ހަ ސަތޭކަ) އަކަފޫޓުގެ ބިން ވަކި ގޮތެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްދިނުމަށް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ މުއައްސަސާއަށް އަމުރުކުރުން ޤާނޫނީ ބާރެއް ނުވާކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރުން..." މިއްސަލަ ނިންމެވުމާއިވާކަން އިސްލާ ބަލަހައްޓާ ފަސްކުރުނަގެ ސާބިތުވުން ނިޔާކޮށްދޭތީ ރިޔާސީ ބެލުމަށް އެދިގެން އެވެއެވެ.

2) ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ، އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ސަރުކާރު ނުވަތަ ޤާނޫނީ އިސްތިޤާމަ މުޢާމަލާތްކަމުން ދޭން ސ. ހުޅުދޫ / ހުޅުދޫ ދިރިއުޅުންތަކުގެ، އަޙްމަދު އަސްލަމް ގެ ފަރާތުން އެ ކޭހުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން 05 (ފަހެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް، އެ ނުކުތާތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ދަށުކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ބިމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ލިބިދީފައިވާ ހައްޤެއް ރައްދުކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ހުކުމެއް ނުކުތާ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ގަނޑު މިލްކުކޮށްދީފައިވާ ބިމުގެ ޕްލޮޓުގައި 600 އަކަފޫޓު ހަމަވާއިރު، މި ގޮތެއްގައި ވަކި ރަޖިސްޓްރީއެއް ހެދިގެން މަސައްކަތް ފެށުމާ

މާއްދާއެއް ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާނަމަވެސް، އެފަދަ ހުރަހެއް އޮތްކަމަށް ވިސްނައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 25 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިވަނީ މާނަކުރުމުގެ ހަދަފަށް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް އަދި އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުން ބޭރުގައިކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 25 ވަނަ މާއްދާގެ މަޤުޞޫދާއި [illegible] ބޭރުވެ ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

- ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާކޮށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި، ޤާނޫނީ މަސައްކަތުގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހުނު -/30,000ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ދިނުމަށް އަމުރުކުރައްވާފައިނުވާތީ، ދަޢުވާއިން އެ ނުކުތާއަށް ބައްލަވައި ވަކިގޮތެއް ނިންމަވާފައިނުވާތީ، އެ ނުކުތާއަކީވެސް ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ ބައެއްކަމާއި އެ ކަމަށް ސާބިތުކޮށް ވަކިގޮތެއް ނިންމަވާފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

3) މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރކިއުލަރގެ ޤަވާޢިދުގައި ދުވަހުން ދައުލަތާއި ވާހަކަތަކާއި ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާއާއި، މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ސަމާލުކަން ހުށަހެޅުމާއި މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ދިރާސާކޮށްކަން ބަލާއިރު، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ބައި: އިސްތިއުނާފުކުރާ ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ސ. ހުޅުދޫ / ހުދުވިލިފުށިގާގެ، އަބްދުﷲ އަސްލަމްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުވާއަކީ ސ. ހުޅުދޫ / ހުދުވިލިފުށިގާގެ، އަބްދުﷲ އަސްލަމަށް ސ. އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުން ދޫކޮށްދިނުމާ 600 އަކަފޫޓުގެ ބިން ވަކި ގޯއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ތަޤްސީމްކޮށްދިނުން އަދި އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ އިދާރާގެ ވެރިކަން އަމިއްލަކޮށްދިނުމަށާއި، އަދި މައްސަލަ ބަޔާން ހުށަހަޅަން ޖެހުނުގެ ސަބަބުން ގާނޫނީ މަސައްކަތުގެ އުޖޫރައިގެ ގޮތުގައި ހުސްކަމަށްޖެހުން -/30,000ރ (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ދޭން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން ލިބިގެންވާ އަދި ހުކުމްކޮށްދިނުމަށް ދައުވާކުރައްވާފައި،

އެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ ގާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ގާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 25 ވަނަ މާއްދާގެ އަލީގައި އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ވަކި ގޯއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ތަޤްސީމްކުރައިދޭ ގޯއްޗެއްގެ އެންމެ ކުޑަ އޭރިއާއަކީ 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓު ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، ސ. އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުން ދޫކޮށްދިނުމަށް 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓުގެ ބިން ވަކި ގޯއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ތަޤްސީމްކޮށްދިނުމަށް މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ގޮތުގައި އަމިއްލަކޮށްދިނުމަށް ގާނޫނީ ބިނާއެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިފައިވާތީ އެދިފައިވާ ދައުވާ ނުބަލައިގަނެ، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ 20 އޮކްޓޯބަރު 2014 ގައި ކަން އެނގެންނެތުނުކަމަށް.

(ށ) ދެވަނަ ބައި: ސ. އައްޑޫ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން ލިބިގެންވާ 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓުގެ ބިމުން ވަކި ތަޤްސީމްކުރެއްވި ހައްގުކުރުމަށް އަބްދުﷲ އަސްލަމްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާތީ، އެ ބިމުން ވަކި ތަޤްސީމްކުރެއް ހައްގުވުން ނެތްނަމަވެސް، ވަކި ތަޤްސީމްކުރެއް ހައްގުވާ ނުވަތަ އެ ގޯތީގެ އަށްވެ ބައިގައި 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓު ހަމަނުވާތީ، އެ ބަ ބައި ވަކިކުރުމަށް ގާނޫނުގެ ކުރިން ކުރެއްވި ހަރަކާތްތަކަށް މ މައްސަލައިގައި ގެނެސް މާލީ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ އިދާރާއިން ދައުލަތުގެ ވާރުތަކުން އެދިގެން ދެންނެވުނުކަމަށް،

މި މައްސަލާގައި ހުކުމްކުރެއްވުމުގެ ފަހުން ފާސްކުރެވުނު ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް 5 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 25/2015) އަށް 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި އަމަލުކުރަން ފެށުނުކަމާއި،

އިސްވެ ބުނެވުނު ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 15 ވަނަ މާއްދާއާއި 25 ވަނަ މާއްދާއަށް އިސްލާހު ގެނެސްފައިވާކަން އެނގެންއޮންނަކަމާއި، އެ ގޮތުން، 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި، ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ދޫކުރެވިފައިވާ މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ތަރިކައިގެ އުސޫލުން ލިބޭ [illegible] ގޮތުގައި، އެ ގޯއްޗެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި (2) ވަނަ ނަންބަރު އުނިކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް ގެނައި އިސްލާހާއެކު ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ދޫކުރެވިފައިވާ މީހަކު މަރުވެއްޖެނަމަ، އެ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ތަރިކައިގެ އުސޫލުން ލިބޭ [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible]، އެ ގޯއްޗެއް [illegible]، ވަކިވަކި [illegible] [illegible] [illegible]،

އެ ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ގެނައި އިސްލާހާއެކު، [illegible] ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ބިމާއި ނުވަތަ ގޯއްޗާ ވަކި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާ (ށ) އަށް ގެނައި އިސްލާހާއެކު، [illegible] ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ބިމެއް ނުވަތަ ގޯއްޗެއްގައިވާ އިމާރާތާއި ނުއުފުލޭ މުދާ، ތަރިކައިގެ އުސޫލުން ލިބޭ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، އެ ބިމާއި ނުވަތަ ގޯއްޗާ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

މީގެ އިތުރުން، ބުނެވުނު އިސްލާހުތައް ހިމަނައިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ [illegible] ހަދާފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2016/R-88 "ބަންޑާރަ ގޯއްޗާއި، އަދިއަލަ ގޯއްޗާއި، އެހެން ގޯތީގައި ހަދާފައިވާ އިމާރާތް [illegible] ގަވާއިދު

(13 އޮކްޓޯބަރު 2016) އަށް ބެލުމުން ވަކި ރަޖިސްޓްރީ ހެދުމަށް ގޯތީގެ ބައިން ބިމުން ވަކި މިންވަރެއް ޤާއިމްކޮށްފައިނުވާކަން އެނގެންއޮތުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) އަށް ގެނެވުނު މި އިސްލާހާއެކު ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ވަކި ގޯއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ހަދައިދިނުމަށް ގޯތިން ބިމާ ބައިގައި 600 (ހަސަތޭކަ) އަކަފޫޓު ހަމަނުވި ނަމަވެސް ވަކި ރަޖިސްޓްރީ ހަދައިދެވޭނެކަން އެނގޭކަމެވެ.

(ނ) ރިޝްވަތަކީ ކަމަށޭ، ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އިޖުރާއަތުގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުއްވުމުން -/30,000ރ (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ދިނުމަށްފަހު އެދިފައިވާތީ، ދަރުބާރުން އެ ނުކުތާއަށް ބައްލަވައި ވަކިގޮތެއް ނިންމަވާފައިނުވާތީ، އެ ނުކުތާއަކާބެހޭ ދަރަޖައިގައި ހިމެނޭ ބައްލަވާފައިވާ އެ ކަމަށް ސަބަބުތަކުން ވަކިގޮތެއް ނިންމަވާފައިނުވާކަން ބުނެ ހިމަނާ ނުކުތާއަށް ދީފައިވާ ޖަވާބުން،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ މައްސަލައިގައި، ނަންބަރު 2009/HC-A/348 ހައިކޯޓުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤަޟިއްޔާގައި އަމުރުކުރުމުން އަންނަ ދުސްތޫރީ، ކުއްޔަށް ގޯތީގެ ކުއްޔާގެ މަސައްކަތުގެ ފިޔަވައި އުޖޫރަ މަސައްކަތްތަކުގައި، ވަކިން ދީ މަސައްކަތުގެ އަގުގެ ދަރަޖަ އަދި ނަފާއެއްނުވާގޮތަށް، ދުވަހު އެކަށީގެންވާ އުޖޫރައިގެ ބޮޑުކަން ހަމަ އެއްގޮތަށް ވަކިވާ ގޮތަށް ބަލައިގަނެފައިވާތީ، އަދި އުޖޫރަ އުޖޫރަތުގައި ބޮޑުކަމަކީ ވަކިވާ ފީ ބަލައިގެން ގެނެސްފައިވާ ކަނޑައަޅަނީ ނިންމާފައިވާ ބައްދަލުވުމަކީ އެ ދުސްތޫރީ ބަލައިދީ،

ހުރިހާގޮތަކުން ދި މަސައްކަތުގައި އަސާސީގޮތުން، މިއީ ސިޓީ ކަރުދާހުގެ ދުވަސް ވަކިވެފައި ދުވަސްތަކުގައި އުޖޫރަތުގައި ނަގައިދީ، މިއީ ސިޓީ ކަރުދާސްތަކުގެ ގޮތުގައި އަމާޒުކުރަނީ ގެނެސްދިނުމުގެ ވަކިވާ ފީ ދައްކަންޖެހިފައިވާ ކަމަށްވާތީ އެވެ.

ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޝަރުޢީ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް މި މައްސަލަ ބެލި އެއްވެސް ފަނޑިޔާރަކަށް ނުފެނުނެވެ.

- **ޙުކުމް**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެ ގޮތަށް ހުރުމާއެކު، އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 978/Cv-C/2014 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޝަރުޢީ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބެލެވެން ނެތްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކުރީމެވެ.